

Tvaroženský
ZPRAVODAJ

Skautská drakiáda, 20. října 2012

Hudební pohádka Princové jsou na draka, 23. září 2012, Sokolovna

Slovo starosty	3
Aktuality z obce	4
<i>Informace o konaných akcích...</i>	4
<i>Pozvánka na plánované akce</i>	4
<i>Program vzpomínkových akcí...</i>	5
<i>Hromadná doprava 1. 12. 2012</i>	6
<i>Poděkování</i>	6
<i>Upozornění</i>	6
<i>Upozorňujeme občany</i>	7
Upozornění občanům	7
<i>Provozní doba sběrného střediska komunálního odpadu</i>	7
Informace ZO	7
<i>Výsledky voleb do zastupitelstva kraje</i>	7
<i>Usnesení č. 12 z jednání VZ ZO</i>	8
Zprávy komisí	9
<i>Zpráva Komise životního prostředí</i>	9
Ze života obce – obrazem	10
Z činnosti spolků a sdružení	11
<i>Zprávy ze skautské stezky tvoroženských skautů</i>	11
Okénko do života ZŠ a MŠ	12
<i>Základní škola Tvarožná</i>	12
<i>Mateřská škola Tvarožná</i>	13
Ze života obce	13
<i>Řidiči a chodci POZOR!</i>	13
<i>Obce Mikroregionu Rokytnice mají nový geoportál</i>	15
<i>Divadelní víkend na Sokolovně</i>	16
<i>Tvůrci Mohyly míru</i>	18
<i>Dvě kulatá výročí herce Jaromíra Crhy</i>	22
<i>Co se událo a co se chystá na Slavkovském bojišti?</i>	24
<i>Projekt Společná minulost...</i>	26
<i>Školní poradenské centrum Čtyřlístek...</i>	27
<i>Novinky na ZŠ v Pozořicích</i>	29
<i>Uzávěrka příštího čísla</i>	29
Naši jubilanti	30
<i>Tiráž</i>	30

Vážení spoluobčané,
srdečně vás zdravím z prvních stránek posledního letošního zpravodaje.

Už v minulých číslech jsem rozebíral problematiku odpadového hospodářství v naší obci. Ještě se chci k tomuto tématu v krátkosti vrátit. Možná jste si také všimli, že ačkoliv se snažíte sklo třídit na bílé a barevné, svozová firma naloží a odveze všechno dohromady. Bylo mi vysvětleno, že sklo třídit nemusíme!! V tom případě zřejmě zrušíme na stanovištích separovaného odpadu popelnice na různé druhy skla a postupně bychom je na každém stanovišti nahradili jedním společným kontejnerem.

Chodník podél hlavní silnice v úseku Gastl – křižovatka Hlinky v celkové délce téměř 100m opravila firma pana Zdeňka Pavlíčka z Prace. I když nebylo možné, vzhledem k dopravním předpisům a normám, provést rozšíření chodníku v kritickém zúženém místě, přesto věřím, že díky novému povrchu bude chodník snáze udržovatelný a bezpečnější.

O některých rozhodnutích víme hned, zda byla dobrá nebo špatná, jindy ukáže teprve čas, jestli jsme volili správně, či nikoliv. Když jsem v dušičkovém týdnu navštívil hřbitov a viděl podél hlavní cesty ty přeplněné nedávno instalované odpadkové koše a hromádky odpadků kolem nich, říkal jsem si, zdali tento nápad nebyl spíše kontraproduktivní. Obecní pracovníci je vyprazdňovali i o víkendu a někdy i dvakrát denně a přesto to nebylo poznat. Rozhodně bych si nepřál, aby podobná opatření měla negativní dopad a museli jsme se vrátit k původnímu stavu, kdy byla pouze popelnice u hlavního vchodu a kontejner na konci hřbitova. Mělo to

však výhodu v tom, že nám – a teď mám na mysli zejména ty, kterým ještě nohy dobře slouží – nebylo zatěžko se s vyhořelým kalíškem trochu projít.

Když už jsem se v tomto článku dostal na hřbitov, chtěl bych upozornit, že existují určité zásady, které platily dříve a platit by měly i dnes. Úctu neprokazujeme jen živým, ale i zemřelým. Proto hřbitov není park a nemá sloužit k procházkám se psem. Podobně i kaplička na Santonu není kiosek pro konzumaci alkoholických nápojů a dětské hřiště kuřácký koutek. Občas si kladu otázku, zdali opravdu potřebujeme mít všude cedulky a na nich napsáno, co je kde zakázáno a příkázáno, ačkoliv bychom to měli mít dávno v sobě zakořeněné. A pokud na nějaký zákaz nebo příkaz narazíme, tak o něm budeme přemýšlet, spekulovat a zdůvodňovat si jeho oprávněnost, namísto toho, abychom jej jednoduše respektovali. Vidíme to denně například na silnicích, ale i jinde. Lidi nespokojené s tím, že mají dodržovat určitá pravidla a přitom jim jejich nedodr-

žování spokojenost stejně nepřináší. Jsou většinou rozčilení, otrávení a naštvaní.

V říjnu jsme volili členy zastupitelstva Jihomoravského kraje a krátce po Novém roce nás čekají další volby. Volit osobně konkrétního prezidentského kandidáta, takovou možnost jsme ještě neměli. Když probíhala v televizi anketa o největšího Čecha, obdržela nejvíc hlasů fiktivní postava Járy Cimrmana. Tehdy ale o nic tak důležitého nešlo. Volba hlavy státu je však vážná věc. I když si nedělám iluzi, že ji budou brát všichni, kdo půjdou k volební urně, vážně. Říká se, že každý národ v demokratické společnosti má takovou vládu, jakou si zaslouží. Uvidíme tedy, jakého si zasloužíme prezidenta. I to, jaký jsme vlastně národ.

Ale to bude až příští rok. Do konce toho letošního zbývá ještě několik týdnů. Přeji Vám, abyste je neprožívali v pracovním stresu ani ve shonu uprostřed nákupních center, ale v radostném očekávání vánočních svátků, kdy si snad najdeme více času také pro své nejbližší.

*Ing. Petr Buchta
starosta obce*

Aktuality z obce

Informace o konaných akcích a významných událostech

- 14.–16. září se hasiči zúčastnili soutěže v požárním sportu v obci Bojszowy – Międzyrzecze v Polsku.
- 21.–23. září se konala série divadelních představení na Sokolovně, u příležitosti 85. výročí jejího slavnostního otevření; všechna představení navštívilo téměř 500 diváků.
- 13. října pořádali hasiči Branný závod mládeže.

Pozvánka na plánované akce v závěru roku 2012

- 24. listopadu, KD Kosmák – divadelní představení „Na správné adrese“ (divadlo Stodola Jiříkovice).

- 30. listopadu–2. prosince, připomínka 207. výročí bitvy tří císařů. Hlavní body programu: ohně na Žuráni (pátek 30. 11. v 17:30 hod.), bitevní ukázka pod Santonem (sobota 1. 12. ve 14 hod.), pietní akt na Mohyle míru (neděle 2. 12. v 10:30 hod.).
- 14. prosince se bude na Sokolovně konat Prodloužená, v rámci tanečních kurzů manželů Lerchových.
- 23. prosince se opět sejdem pod rozsvíceným vánočním stromem na tvaroženské návsi.
- 24. prosince budou skauti roznášet Betlémské světlo do našich domovů

... a pozvánka na plánované akce na počátku roku 2013:

- 4. ledna – Novoroční koncert, pěvecký soubor DANIELIS z Rousínova – kostel sv. Mikuláše.
- 12. ledna – Tradiční sokolský společenský ples.
- 13. ledna – Dětský maškarní ples s programem.
- 19. ledna – Myslivecká zábava – Poslední leč.
- 26. ledna – Tradiční hasičský věneček.

Program vzpomínkových akcí k 207. výročí bitvy tří císařů

Pátek 30. listopadu 2012

Podolí

17:30 ohně na Žuráni

Jiříkovice (sportovní areál)

18:00 Jiříkovické ohně

Sobota 1. prosince 2012

Šlapanice

8:00-11:00 Burza militárií v orlovně, Masarykovo náměstí 2

Jiříkovice

10:00 pietní akt u vstupu do obce a průvod obcí k pomníku Norberta Brassine

Tvarožná, pod Santonem

14:00–15:30 rekonstrukce bitvy tří císařů

po celý den – vojenské ležení na návsi, jarmark

Slavkov u Brna

19:30 defilé vojsk zakončené ohňostrojem (20:00)

9:00–21:00 tradiční řemeslný a vánoční jarmark

Neděle 2. prosince 2012

Prace, Mohyla míru

10:30–11:00 pietní akt

Blažovice

14:00 Pobožnost za padlé u Boží muky pod Starými vinohrady

Slavkov u Brna

09:00–17:00 prohlídka zámku a podzemí

30. listopadu–2. prosince

Vojenská ležení

Stará pošta pozořická, Křenovice, Tvarožná

Zámek Slavkov – Austerlitz

Změna programu vyhrazena.

Informace o hromadné dopravě 1. prosince 2012

Organizátor IDS JMK, společnost KORDIS, ve spolupráci s dopravci, zajistí následující posílení dopravy.

Linka 702 v trase Brno, Úzká (u OD TESCO) – motorest Rohlenka. Tato linka bude operativně posilována v uvedeném úseku na základě aktuální poptávky po přepravě řazením dalších autobusů navíc a to ve směru z Brna k motorestu Rohlenka v době od 10:30 do 13:30 a ve směru od motorestu Rohlenka do Brna v době od 15:30 do 17:30. Linka 702 má na trase tyto zastávky: Brno, Úzká – Brno, Autobusové nádraží (jen ve směru z Brna) – Brno, Zvonařka (jen ve směru do Brna) – Brno, Tržní – Brno, Černovičky – Brno, Slatina, sídliště – Šlapanice, Bedřichovice, rozc. – Jiříkovice, motorest Rohlenka. Na lince platí Tarif IDS JMK. Jízdné z Úzké na Rohlenku činí 27 Kč, držitelé předplatních jízdenek pro zóny 100+101 si dokoupí jízdenku za 16 Kč.

Pro přepravu návštěvníků ze Slavkova u Brna a Holubic na rekonstrukci bitvy a zpět bude v době od 13:00 do 19:00 mimořádně odkloněna linka 106 obousměrně mezi zastávkami Brno, Tržní a Slavkov u Brna, aut. st. po trase a zastávkách linky 601 (linka 106 tak nebude vedena po dálnici, ale po souběžné státní silnici). Tímto bude zajištěno přímé spojení ze Slavkova u Brna a Holubic k motorestu Rohlenka a zpět. Ze Slavkova u Brna k Rohlence bude linka 106 odjíždět v časech 12:52 a 15:22, zpět z Rohlenky do Slavkova u Brna v časech 15:55 a 18:55. Na lince rovněž platí Tarif IDS JMK. Jízdné ze Slavkova u Brna na Rohlenku činí 27 Kč.

Poděkování

Děkujeme hasičům za vzornou reprezentaci na soutěži v Polsku a za uspořádání Branného závodu pro mládež.

Za práci s dětmi a mládeží v průběhu celého roku děkujeme také TJ Sokol Tvarožná a tvaroženským skautům.

Upozornění

Upozorňujeme občany, kteří mají pronajatá hrobová místa na místním hřbitově, aby zkontrolovali své smlouvy a zjistili jejich platnost. Většina smluv končí 31. 12. 2012. Zájemcům o prodloužení nájemného na dalších 10 roků budou vystaveny nové smlouvy. Nájemné, včetně služeb spojených s pronájmem, činí 30 Kč za každý započatý m²

a rok. Občany, kteří nebudou mít zájem o prodloužení nájemného, žádáme o písemnou výpověď.

kontakt: Obec Tvarožná, Tvarožná 40, 664 05 Tvarožná
tel.: 544 226 101, e-mail: obec@tvarozna.cz, ucetni@tvarozna.cz

Upozorňujeme občany,

že v souvislosti s konáním vzpomínkových akcí u příležitosti 207. výročí bitvy tří císařů dojde v sobotu 1. prosince, od 10.00 do asi 17.00 hod., k úplné uzavírcce obce pro dopravní obsluhu. Současně bude omezen provoz autobusové linky č. 702 a provedena změna nástupních míst. Věnujte prosím pozornost informacím a pokynům pořadatelů a příslušníků Policie ČR.

Děkujeme za pochopení.

Upozornění občanům

Provozní doba sběrného střediska komunálního odpadu listopad 2012–únor 2013

sobota	24. 11. 2012	9:00–11:00 hod.
středa	5. 12. 2012	15:00–17:00 hod.
sobota	15. 12. 2012	9:00–11:00 hod.
sobota	5. 1. 2013	9:00–11:00 hod.
středa	16. 1. 2013	15:00–17:00 hod.
sobota	26. 1. 2013	9:00–11:00 hod.
středa	6. 2. 2013	15:00–17:00 hod.
sobota	16. 2. 2013	9:00–11:00 hod.
středa	27. 2. 2013	15:00–17:00 hod.

Pokud občané ukládají starý nábytek ve sběrném dvoře, **je nutno jej rozmontovat**. Jedná se především o skříně, postele a sedačky.

Nápojový karton – krabice od mléka a džusů – se ukládá do kontejnerů spolu s PET lahvemi.

Informace ZO

Výsledky voleb do zastupitelstva kraje ve dnech 12. a 13. října 2012

Volební okrsek č. 1 ve Tvarožné

Ve volebním okrsku č. 1 ve Tvarožné bylo zapsáno 978 voličů.

Hlasy odevzdalo celkem 534 voličů, což je 54,6%.

Počet platných hlasů celkem 524.

Jednotlivé strany získaly tento počet hlasů:

Sdružení nestraníků	24 hlasy
Koruna česká	1 hlas
Pravý Blok	2 hlasy
Strana Práv Občanů ZEMANOVCÍ	13 hlasů
Strana soukromníků České republiky	2 hlasy
Moravané	12 hlasů
Nezávislí	9 hlasů
Komunistická strana Čech a Moravy	74 hlasy
Suverenita – Blok Jany Bobošíkové	5 hlasů
TOP 09 a Starostové pro Jihomoravský kraj	28 hlasů
Strana zelených	10 hlasů
Strana sociálně demokratická	85 hlasů
Občanská demokratická strana	41 hlasů
Strana svobodných občanů	6 hlasů
Dělnická strana sociální spravedlnosti	3 hlasy
Křesťanská a Demokratická unie – KDU ČSL	188 hlasů
Česká pirátská strana	21 hlas

Usnesení č. 12 z jednání veřejného zasedání

ZASTUPITELSTVA OBCE TVAROŽNÁ

konaného dne 10. 9. 2012 v 18.00 hod. na Obecním úřadě ve Tvarožně

I. Zastupitelstvo obce Tvarožná na doporučení Rady obce SCHVALUJE:

1. Návrhovou komisi ve složení: MUDr. Rudolf Lichka, Pavel Filip
Hlasování: pro 9, proti 0, zdržel se hlasování 2, omluveni členové ZO 4
2. Ověřovatele zápisu: Emilie Kousalová, Jaromír Kocourek
Hlasování: pro 9, proti 0, zdržel se hlasování 2, omluveni členové ZO 4
3. Darovací smlouvu ohledně pozemku p. č. 10/3 ostatní plocha – hřbitov, p. č. 10/4 ostatní plocha – hřbitov, kat. území Tvarožná (příloha č. 1).
Hlasování: pro 12, proti 0, zdržel se hlasování 0, omluveni členové ZO 3
4. Rozpočtové opatření č. III. a IV./2012 (příloha č. 2).
Hlasování: pro 12, proti 0, zdržel se hlasování 0, omluveni členové ZO 3
5. Neobnovovat prémiový vklad u České spořitelny, při ukončení termínu převést finanční prostředky obce na běžný účet.
Hlasování: pro 12, proti 0, zdržel se hlasování 0, omluveni členové ZO 3

II. Zastupitelstvo obce NESCHVALUJE:

1. Navrženou urbanistickou studii pro lokalitu Vinohrady.
Hlasování: pro 0, proti 9, zdržel se hlasování 3, omluveni členové ZO 2

III. Zastupitelstvo obce BERE NA VĚDOMÍ:

1. Zprávu starosty
2. Zprávy jednotlivých předsedů výborů a komisí

IV. Zastupitelstvo obce UKLÁDÁ:

1. Předsedům výborů a komisí předložit do 31. 10. 2012 návrhy do rozpočtu obce na r. 2013.
2. Radě obce prověřit varianty změny urbanistické studie či územního plánu pro lokalitu Vinohrady.

Ve Tvarožné dne 10. 9. 2012

Ing. Petr Buchta – starosta

Pavel Šťastný – místostarosta

Ověřovatelé:

Emilie Kousalová – zastupitel

Jaromír Kocourek – zastupitel

Zprávy komisí

Zpráva Komise životního prostředí

Na podzim loňského roku se nám podařilo spustit další službu občanům: podzimní svoz spadaného listí z domácností uloženého do igelitových pytlů před domy. Tento nápad vyvstal z potřeby dále minimalizovat nepříjemné spalování listí před domy v Hlinkách či na návsi, kde je nejvíce stromů a spadaného listí.

Vloni se s nápadem přišlo relativně pozdě, kdy již byla část listí spálena, ale letos se vše zveřejnilo včas a sběr probíhá nyní naplno. Termín svozu je stanoven na pondělí, kdy o víkendu většinou občané listí odklidili. Novinka se setkala s dobrým ohlasem, což je patrné na velkém množství pytlů s listím před domy v celé obci. Pouze je nutné důrazně připo-

menout, že se jedná výhradně o svoz spadaného listí, nikoliv ostatního zahradního odpadu – na ten je určen kontejner pro bio-odpad ve sběrném dvoře OÚ.

Troufám si tvrdit, že stav předchozí „zakouřenosti“ se tímto v naší obci výrazně snížil.

To snad potvrdí každý, kdo se po vesnici denně pohybuje.

Členové naší komise spolu s obecními pracovníky také vysazovali nové stromy u Kosmákova kříže. Celý projekt se podařilo zrealizovat díky výrazné úspoře finančních prostředků při jarní úpravě koryta potoka. Díky tomu jsme mohli zakoupit 19 kusů vzrostlých listnatých dřevin v tomto složení: jeřáb břek, javor babyka, dub letní a habr obecný. Pestrost druhů i rozsah výsadby byl proveden podle návrhu zahradní architektky Ing. Hany Skalkové (Nohelové) z Blažovic, s jejíž pomocí počítáme také při revitalizaci urnového háje tvaroženského hřbitova. Do rozpočtu na příští rok jsme dále zahrnuli výsadbu

listnatých dřevin na hrázi suchého poldru za Novou ulicí i prostředky na pořízení ovocných stromů v okolí obce. Prostor kolem nové výsadby u Kosmákova kříže bude na jaře příštího roku doplněn o sedací prvky určené k relaxaci (masivní dřevěné lavice či kamenné bloky), protože se jedná o místo, kde se zastavují turisté a návštěvníci obce. Je potěšitelné, že většinu prací tohoto typu zvládají sami pracovníci technické skupiny obce, pod vedením p. Jaromíra Kocourka.

*Ing. Petr Kříž
předseda komise ŽP*

Ze života obce – obrazem

Oprava chodníku v obci

SDH Tvarožná, nástup před závodem, Bojszowy-Międzyrzecz, Polsko

Z činnosti spolků a sdružení

Zprávy ze skautské stezky tvaroženských skautů

Vážení čtenáři, právě máte v rukách poslední číslo Tvaroženského zpravodaje v roce 2012. Letošní rok měl pro tvaroženské skauty zvláštní význam, oslavili jsme dvacáté výročí od založení prvního skautského oddílu ve Tvarožné. Výstavu, kterou jsme k tomuto výročí připravili, navštívili i někteří z Vás čtenářů tohoto zpravodaje. Slavnostního setkání se zúčastnila celá řada bývalých členů oddílů, rodičů, našich příznivců a dobrodinců. Při těchto oslavách jsem si asi nejen já uvědomil, že skautská myšlenka je i po více než sto letech živá a má dnešní společnosti stále co nabídnout.

Netušil jsem, že se o této skutečnosti budu moci již brzy přesvědčit. Po dvouleté odmlce jsme se rozhodli obnovit činnost dětského oddílu. První schůzka byla stanovena na 5. září. Klub oldskautů se na tuto důležitou schůzku velice pečlivě

připravil. V klubovně jsme položili nové linoleum, připravili jsme informační letáky o naší organizaci a propagační „placky“.

Díky ochotě paní ředitelky ZŠ Tvarožná Mgr. Věry Floriánové jsme navštívili zdejší základní školu a dětem představili organizaci Junák, svaz skautů a skautek ČR. Když jsem tehdy přicházel do naší klubovny, netušil jsem, že potkám tolik lidí se společným cílem. Po dlouhé době nám byla klubovna opět malá. V doprovodu rodičů přišlo na první schůzku asi dvacet dětí, které jsme rozdělili do dvou věkových kategorií. Vlčata a světlušky (6–12 let) mají schůzky každé pondělí v 17 hodin, Skřítki (5–6 let) mají schůzku každou středu také od 17 hodin. Klub oldskautů má pravidelné schůzky vždy první středu v měsíci od 20 hodin.

Mimo pravidelných schůzek jsme se všichni sešli na tradiční drakiádě a naše „dračí louka“ se opět mohla radovat z rozžářených dětských očí, když i navzdory nepříznivým, tedy nevětrným podmínkám, vzlétl první drak.

Do konce kalendářního roku připravuje klub oldskautů ještě dvě tradiční akce pro veřejnost, a to Mikulášskou nadílku a Betlémské světlo. Více informací o naší činnosti naleznete na www.skautitvarozna.cz.

Závěrem bych chtěl poděkovat všem svým sestřám a bratrům za jejich vytrvalou činnost. Zvláštní poděkování patří těm, kteří se podílejí na vedení a výchově nové skautské generace. Vám rodičům děkujeme za důvěru a těšíme se na další spolupráci. Dětem bych chtěl popřát mnoho dobrodružných a krásných zážitků při objevování „nových světů“.

*Jan Spáčil
vůdce OS*

Okénko do života ZŠ a MŠ

Základní škola Tvarožná

Letošní pěkné podzimní počasí jsme ve škole využili ke zpestření výuky a často jsme pobývali venku. Vycházky do okolí jsme zpestřili výletem do Rudky, podívat se na blanické rytíře, rozhlednu a do Smyslové zahrady. Sbírali jsme kaštaný, které jsme opět odevzdali u Kousalů k použití pro lesní zvěř. Také jsme jezdili plavat do Vyškova a zopakovali si znalosti z dopravní výchovy.

Jako každým rokem jsme zahájili v měsíci říjnu mimoškolní činnost. Žáci mohou pracovat v kroužku sportovním, výtvarném, pěveckém a také v kroužku angličtiny a vaření.

Projekt zapojení seniorů do školních aktivit se nezdařil. V nabídce byly semináře anglického jazyka, dějin umění a práce na počítači. Zájem byl velmi malý – celkem 4 lidé. Je mi líto, že se tento projekt nesešel s ohlasem. Chtěli jsme podzimní a zimní deštivé a smutné dny zpříjemnit jedenkrát za týden setkáním se se známými, popovídáním si a hlavně obohacením se o nějaké nové vědomosti či dovednosti, což se nepodařilo. Kurz výuky práce na počítači proběhne od začátku ledna,

přihlášené oslovíme individuálně. Kdyby se chtěl ještě někdo připojit, máme 4 volná místa u počítačů.

V měsíci říjnu ve škole proběhla dílna PETARTu. Z různobarevných PET lahví jsme vytvořili krásné výrobky na téma MOŘE. Výsledky naší činnosti jsou nainstalovány v šatně a tvoří zajímavou dekoraci.

V zimním období nás čekají již tradiční aktivity. Vánoční jarmark, který se letos již podruhé odehraje v budově školy, bude v duchu předvánočního setkání, kde děti zazpívají, připraví občerstvení a nabídnou svoje vánoční ozdůbky k prodeji. Další setkání nás čeká pod vánočním stromem na návsi při zpěvu vánočních koled.

Předvánoční čas si také obohatíme výletem do Brna na vánoční trhy na náměstí Svobody a návštěvou Muzea. Jistý je i předvánoční koncert žáků ZUŠ a vánoční besídka ve škole.

V závěru svého příspěvku děkuji všem za přízeň tvaroženské škole a čtenářům Zpravodaje přeji klidný předvánoční čas a příjemné zakončení letošního roku.

*Mgr. Věra Floriánová
ředitelka ZŠ*

Mateřská škola Tvarožná

Úvodem mého příspěvku se krátce zmíním o akcích, které nás čekají v měsících listopadu a prosinci.

15. listopadu do mateřské školy přijede kouzelník a předvede nám své kouzelnické představení.

5. prosince jedeme na divadelní představení do Brna, kde zhlédneme Veselé Vánoce s Kamarády.

Dne 6. prosince v 16,00 hod. se koná v mateřské škole „Mikulášská“. Samozřejmě v tento den nebude chybět mikulášská nadílka pro všechny hodné děti.

Na počátku Adventu představí mateřská škola široké veřejnosti výrobky dětí v prodejní výstavě pod názvem „Ten vánoční čas, dočkali jsme zas“. Dne 6. prosince od 12.00 hod. do 17.00 hod. bude výstava zahájena v budově mateřské školy a den následující, tedy 7. prosince od 12.00 hod. do 16.00 hod. si můžete výrobky, které se vám líbily nebo vás nějak oslovily, zakoupit. Nebudou zde chybět výrobky z keramiky, ale i výrobky vytvo-

řené pomocí netradičních technik a materiálů. Srdečně všechny zveme na tuto jistě jedinečnou výstavu, která je výsledkem práce dětí předškolního věku.

I v letošním roce se naše mateřská škola předvede se svým vystoupením v duchu Vánoc podle malíře Lady na náměstí Svobody. Vystoupení bude probíhat dne 13. prosince v 10,30 hod. na náměstí Svobody. Pokud máte zájem podívat se na naše děti v dobových kostýmech a povzbudit je svým potleskem, jste srdečně na tuto akci zváni. Autobus odjíždí od mateřské školy v 9,30 hod. Určitě si zazvoníme na vánoční zvon, podíváme se na Betlém a zároveň nasajeme atmosféru nadcházejících Vánoc.

Na závěr mého příspěvku přeji všem čtenářům zpravodaje hodně pracovních i osobních úspěchů, pevné zdraví a štěstí v novém roce.

*Za kolektiv mateřské školy
Mgr. Bc. Yvona Hrbáčková*

Ze života obce

Řidiči a chodci POZOR!

Léto ukončilo své panování a na řadu přichází opět podzim a s ním spojené změny počasí, teplot a také zkrácení dne. V ranních hodinách komplikuje viditelnost pozdní rozednívání či mlhy a se změnou času krácení dne, kdy odpoledne kolem šestnácté hodiny bude šero.

Od podzimu do jara ztěžují řidičům i chodcům pohyb na silnici zhoršené klimatické podmínky. Déšť, mlha, popadané listí, náledí či sníh jsou příčinou mnoha dopravních nehod, protože řidiči nepřikládají zhoršeným povětrnostním podmínkám dostatečnou důležitost nebo si

ještě neuvědomili, že skončilo období teplého počasí a suchých silnic. Spoléhají i na to, že na kluzké nebo vlhké vozovce mají stejnou nebo nepatrně větší brzdovou dráhu jako na suché. Tak často dochází k tomu, že řidič, který zpomalí nebo zastaví před přechodem pro chodce (aby dal chodci přednost) je ohrožen nebo sražen vozidlem jedoucím za ním.

Ale i chodci by měli myslet na své bezpečí, protože za snížené viditelnosti jsou hůře vidět. V letním období nosí více pestré oblečení, které je pro řidiče lépe viditelné, ale v zimních měsících často zapo-

KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ POLICIE
JIHOMORAVSKÉHO KRAJE

CHODCI A CYKLISTÉ, NEJZRANITELNĚJŠÍ V SILNIČNÍM PROVOZU

ZRÁDNÝ PODZIM A ZIMA:

- **řidičům i chodcům ztěžují pohyb na silnici zhoršené klimatické podmínky**
- déšť, mlha, popadané listí, náledí či sníh jsou příčinou mnoha dopravních nehod
- **řidiči nevěnují zhoršeným povětrnostním podmínkám dostatečnou pozornost**
- spoléhají, že na kluzké nebo vlhké vozovce mají stejnou nebo nepatrně větší brzdovou dráhu, jako na suché

vek... Již šestým rokem obce mikroregionu společně vydávají kalendář, který je distribuován do domácností členských obcí.

Zajímavým projektem realizovaným v letošním roce je tzv. geoportál. Na pořízení mapového portálu obdržel Mikroregion Rokytnice dotaci z Programu rozvoje venkova Jihomoravského kraje. K projektu se připojily všechny členské obce a zprostředkovaly tak svým obyvatelům řadu potřebných a zajímavých informací – mapy katastru nemovitostí, letecké snímky, informace o územních plánech obcí, vedení inženýrských sítí a další. Mapový portál bude pravidelně aktualizován a rozšiřován o nové informace. Je dostupný z kteréhokoliv počítače s připojením k Internetu. Spouští se z webových stránek jednotlivých obcí prostřednictvím banneru nebo odkazu, popř. zadáním adresy: www.geosense.cz/geoportal/... (název obce bez diakritiky).

Ovládání mapového portálu je snadné. Mapové vrstvy (v pravé části aplikace)

se zapínají zaškrtnutím bílého čtverečku vedle názvu vrstvy. Můžete zjistit, kde se nachází konkrétní dům nebo pozemek nebo získat orientační informaci o umístění inženýrských sítí. Kliknutím na symbol oka (vpravo od názvu vrstvy), aktivujete volbu průhlednosti, čímž můžete měnit viditelnost dané mapové vrstvy. Pohyb v mapě je obdobný jako u běžných mapových portálů: rolováním kolečka myši vpřed se v mapě přiblížíte, a to tím směrem, kde se právě nachází kurzor myši. Záložka „Moduly“ (vpravo nahoře) obsahuje funkci „Pokročilý tiskový modul“, který při tisku umožňuje např. zvolit měřítko. Podrobnější nápověda se skrývá přímo v aplikaci pod ikonou otazníku (vlevo nahoře).

V brzké době budou také zprovozněny webové stránky mikroregionu se zaměřením na cestovní ruch a kulturní a společenské akce v regionu, rovněž spolufinancované z dotačních zdrojů.

*Marie Kousalová,
předsedkyně mikroregionu*

Divadelní víkend na Sokolovně

Ve dnech 21.–23. září budova Sokolovny ožila (ne)tradičním způsobem zábavy. Odehrálo se tu pět představení amatérských divadelních spolků. Podnětem pro tuto událost byl historický okamžik otevření nové Sokolovny – 4. září 1927 – spojený s uvedením divadelní hry Tulácká krev. Tato skutečnost dokládá, že ve Tvarožné není ochotnické divadlo prvkem novým, ale prvkem spíše zapomenutým. Myslím, že v povědomí mnoha tvarožňáků vyvstanou v této souvislosti obrazy svérázných postav, kostýmů, kulis a veselých melodií. Ať už na základě vlastních zážitků, vyprávění rodičů a prarodičů nebo jen pohledů na zažloutlé fotografie. V současné době

žádnou domácí scénu nemáme. Naštěstí je však dnes v okolí ochotníků nepočítaně a navíc jsou ochotni nás navštívit.

Divadelní víkend zahájil spolek Amadis Brno s „Úžasnou svatbou“ od R. Hawdona. Moderní komedie diváky přesvědčila o tom, že hotelové svatební apartmá může být prostředím zážitků, překvapení a vzrušení, ale úplně v rozporu s původními představami jeho hostů. Roli zmateného ženicha úžasně ztvárnil Ondřej Buchta. První sobotní představení patřilo hercům z Kroměříže. „Bůh masakru“ od autorky Y. Rezy byl z jistého pohledu ještě větší masakr než páteční představení. Setkání dvou manželských

párů za účelem formálního vypořádání fyzického konfliktu jejich dětí málem vygradovalo k fyzickému střetu mezi dospělými. Hra bývá také popisována jako „komedie o živlech v lidském nitru“. Po přestávce vystoupilo na prknech Sokolovny autorské divadlo DŽO. Mladí velatičtí herci u nás nebyli poprvé. Tentokrát přišli s poměrně náročným „Impro Džow“ inspirovaným populární televizní Partičkou a diváky skvěle bavili až do pozdních hodin. Nedělní ráno patřilo především dětem. Pohádka „Princové jsou na draka“ nestárne díky výjimečným písním dvojice Svěrák – Uhlíř a také díky divadelnímu spolku Stodola z Jiříkovic. Hudebně a pohybově náročnější představení zvládli jiříkovičtí bravurně a příjemně pobavili děti i jejich doprovod. Minifestival na Sokolovně byl zakončen hrou „Robin Zbojník“ od nesmrtelných autorů Wericha a Voskovce, v podání Divadelního spolku bratří Mrštíků z Boleradic. Není bez zajímavosti, že tato inscenace se ve Tvarožné odehrála přesně v den 80. výročí jejího prvního

vedení (23. září 1932). V rámci objektivit je nutno říci, že poslední představení bylo přítomnými oceněno nejméně. Diváci „navykli“ odlehčenějšímu žánru a „klasika“ je už moc neoslovovala. Faktem však zůstává, že boleradické amatérské divadlo je jedním z nejlepších na Moravě, s řadou výborně nastudovaných inscenací a dokonce s vlastním kamenným stánkem, na jehož prknech se odehraje každou sezónu na sedmdesát ochotnických představení.

Fenomén ochotnického divadla má v naší zemi bohatou tradici a období rozkvětu i úpadku. Ale to už je jiná kapitola. Důležité je, že jeho duch se ani dnes z povědomí lidí nevytratil a že je o něj zájem. Snad je nyní ten správný okamžik k tomu, aby byla historie ochotnického divadla ve Tvarožné systematicky zmapována. Jako vyjádření děků a uznání předchozím ochotnickým generacím a jako poselství pro ochotnické generace příští.

Pavel Šťastný

Tvůrci Mohyly míru

Mohyla míru je pro slavkovské bojiště totéž, co Eiffelova věž pro Paříž. Bez ní by Paříž byla poloviční.

Pierre Orsat ve Tvarožné 1. 12. 2003

Mohyla míru, dominanta kraje na východ od Brna, kamenný památník s kaplí a s hrobkou, do které jsou ukládány stále nacházené pozůstatky padlých z bitvy v roce 1805, byla postavena právě před 100 lety.

Alois Slovák – historik a iniciátor Mohyly míru

Z iniciativy Pátera Aloise Slováka vznikl v listopadu 1899 v panském hostinci „Na Bednárně“ v Sokolnicích komitét (výbor), jehož cílem bylo zřídit na slavkovském bojišti mírový památník. V březnu 1901 Slovák vystoupil ve funkci předsedy výboru poprvé na veřejnosti s cílem získat peníze na stavbu památníku a osobně vedl všechna jednání se zástupci vlád Francie, Rakouska a Ruska. Památník podle návrhu architekta Josefa Fanty pod názvem Mohyla míru byl postaven v letech 1909–12, ale pak následovala složitá jednání způsobená Slovákovým záměrem vysvětit kapli památníku katolickým i pravoslavným rituálem. Do tohoto období zasáhla 1. světová válka a v roce 1917 dokonce musel Slovák bránit pokusu rakouských úřadů o vojenskou konfiskaci 4,5 tunového kříže završujícího mohyly. Po dalších peripetiích byl památník zpřístupněn veřejnosti až roku 1923

a Alois Slovák získal čestnou funkci předsedy „Mohylové komise“ Zemského cizineckého svazu, s nímž výbor fúzoval a který převzal péči o památník. Vysloužil si také čestné občanství obce Prace.

Narodil se v Boskovicích v nezámožné rodině kožešnického mistra Eduarda Slováka. Alois začal v roce 1871 studovat na Slovanském c. k. gymnasiu v Brně, na první české škole na Moravě. Mezi jeho učitelé i spolužáky byli mnohé významné osobnosti tehdejší společnosti. Jejich vliv mu dal základy pro pozdější činnost učitele, kazatele i propagátora všeho českého. V roce 1878 vstoupil do bohosloveckého ústavu v Brně, kde patřil mezi nejlepší žáky. 10. září 1882 byl vysvěcen na kněze a ustanoven druhým kooperátorem ve farním kostele v Ivančicích. Nadřízení si schopného kněze všimli a po roce byl

povolán jako druhý kaplan k brněnskému katedrálnímu chrámu sv. Petra a Pavla. V roce 1885 se stal katechetou na české národní škole v tehdejší Hutterově ulici. Po roce přešel na I. německé státní gymnázium jako výpomocný katecheta. Církevní úřady jsou s ním spokojeny a pověřují ho přednáškami na teologickém ústavu. Roku 1887 byl ustanoven prefektem a 1889 regentem chlapeckého semináře, jímž zůstal do roku 1896. Mohl dosáhnout významných církevních hodností. On byl ale přesvědčen, že jeho místo je při výchově české mládeže. Roku 1888 se stal katechetou na České státní reálce na Kře-

nové ulici. Prošel obvyklou dráhou profesora a po pětaticetileté činnosti odešel 8. listopadu 1923 na odpočinek. Jako kazatel si Slovák vytvořil okruh svých posluchačů v bývalém jezuitském, později vojenském kostele. Ten byl přikázán k bohoslužbám české realce. Chodili tam ale i dělníci, řemeslníci, studenti a inteligence. Kázání prokládal příklady ze života významných lidí a citáty českých i světových spisovatelů. Byl přítelem Ruska i balkánských Slovanů. Pro svá kázání byl vyšetřován rakouskou policií. Nový prostor dostal ve vzniklé republice. Věnoval svou pozornost i legionářům. V Brně vykonal mnoho, ale není po něm žádná památka. Za velké zásluhy se Slovákovi dostalo mnoha poct a to zvláště když dovršil sedmdesátiny.

Josef Fanta – autor projektu

Architekt prof. Josef Fanta je autorem projektu Mohyly míru. Další oslovený rakouský profesor Otto Wagner nabídku zdvořile odmítl. Fanta, tehdy již uznávaný architekt, předložil v roce 1906 šest návrhů. Jejich motta zněla „Servali se orli tři“, „Mohyla smrti“, „Mohyla míru“, „Na vršíčku kaple, při ní velká věž“, „Na kopečku kaple, pod ní kosti hnijí“ a „Pamětní chrám páně“. Byl vybrán třetí návrh, i když autor by volil spíše motto Mohyla smrti.

S projektem na památník Mohyla míru na základě předloženého návrhu Fanta vůbec nespěchal. Preferoval jiné zakázky. Svědčí o tom mnoho žádostí i prosebný dopis Komitétu z května 1909, kde čteme: „Slovutný pane architektke, neopouštějte nás!“ Nakonec byl projekt ve stylu sakrální a pietní symboliky vypracován a v roce 1910 se začalo stavět.

Firma Otakara Nekvasila dokončila hrubou stavbu ve tvaru komolého jehlanu o výšce 26 metrů na čtvercovém půdorysu za dva roky.

Josef Fanta se narodil 7. 12. 1856 v Sudoměřicích u Tábora. Vystudoval ČVUT v Praze. Od roku 1881 byl asistentem J. Schulze,

Jeho zdraví se ale horšilo a 23. března 1930 v nemocnici na Starém Brně zemřel. Jeho ostatky byly vystaveny v jezuitském kostele a po obřadech ve farním kostele sv. Jakuba převezeny do rodných Boskovic a tam 27. června pohřbeny.

28. září 1935 byla za účasti mnoha významných hostů před Mohyly míru odhalena busta P. Aloise Slováka, která je dílem sochaře Josefa Axmana. Za německé okupace byla nacisty poškozena a ukryla ji rodina Štěpánkova. Nyní je součástí expozice Mohyly míru stejně jako Slovákova posmrtná maska. Původní žulový podstavec byl po válce použit jako pomník sovětským vojákům, kteří padli při osvobození obce Prace.

od roku 1909 řádným profesorem architektury na ČVUT. Po studiích na technice v Praze asistoval J. Zítkovi na stavbě Národního divadla. Spolupracoval rovněž s A. Wiehlem na definitivním návrhu Wiehlova domu na Václavském náměstí v Praze. Jeho první samostatné práce jsou koncipovány v duchu historizmu. Kolem roku 1900 navrhl činžovní domy a paláce na Smíchově a Novém Městě. V roce 1900

navrhl českou expozici v rámci pavilonu Rakouska-Uherska na světové výstavě v Paříži a byl oceněn zlatou medailí. Spolupracoval rovněž se stavitelem a mecenášem J. Hlávkou. Po B. Tesařovi dokončil areál Hlávkových domů ve Vodičkově ulici. Samostatně navrhl Hlávkovy studentské koleje v Jenštejnské ulici v Praze. Následoval projekt monumentální budovy pražského nádraží Františka Josefa I. (Wilsonova) s bohatou dekorací. Zde už je patrný příklon k secesi stejně jako na hřbitově a vile v Poděbradech, na spolkové budově Hlaholu na Masarykově nábřeží v Praze (1903–06) a na Mohyle míru. Z restaurá-

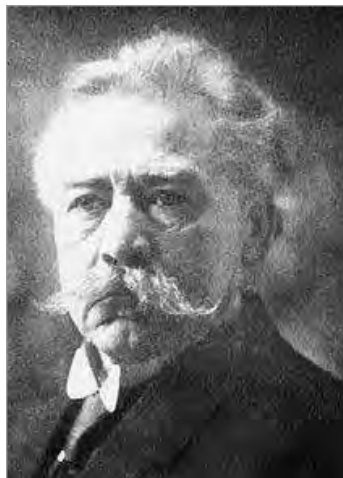
torských prací arch. Fanta vyniká oprava kostela sv. Václava v Praze na Zderaze, rotundy v Týnci nad Sázavou a hostince U Vejvodů v Praze. Podílel se na přípravě Národopisné výstavy 1895 a Výstavě obchodní a živnostenské komory 1908 úpravami interiérů Průmyslového paláce na pražském výstavišti. Fanta rovněž navrhl mnoho bytových interiérů, hrodek a sakrálních předmětů. Dlouhá léta se zabýval pečlivým studiem a dokumentací památek. Jako pedagog vychoval několik generací českých architektů. Architekt, designér, památkář, malíř a pedagog Josef Fanta zemřel v Praze 20. 6. 1954.

Sochař Čeněk Vosmík

Sochař Čeněk Vosmík je autorem štítonošů-hrdinů, střežících Mohylu míru. Zpodobňují bojující státy Francii, Rusko a Rakousko stejně jako armádami zpuštěnou Moravu. Mimoto vytvořil u vchodu do kaple sochu matky, oplakávajícího padlého syna a sochu manželky či nevěsty s vavřínovým věncem – symbolem trvalé památky a s lipovou ratolestí jako darem hrdinů v rukou.

Čeněk Vosmík, narozený 5. dubna 1860 v Humpolci se vyučil u svého otce kolářem. Bavilo ho kreslení a vyřezávání. Odešel do Prahy na zlatnickou školu. Naučil se modelovat. Kolem roku 1880 odjel do Vídně do sochařských dílen V. Tilgnera a A. Wagnera. V letech 1886–88 studoval u E. Hellmera na vídeňské akademii. V letech 1888–1891 byl znovu zaměstnancem u A. Wagnera a pomáhal mu se sochami pro Národní muzeum. U J. V. Myslbeka pracoval od roku 1892. Prováděl jeho sousoší Záboje a Slavoje pro Palackého most a pomáhal mu modelovat koně pro pomník sv. Václava. Známým se stal v roce 1891, kdy obeslal pražskou Jubilejní výstavu sochou Zavržený. Ocenění druhou cenou získal v roce 1893, kdy pro pražská jatka vytvořil soutěžní model Muž s býkem. V roce 1900 získal čestné uznání na svě-

t o v é výstavě v Paříži za Krista na poušti. Vytvořil i další známé sochy. Nejčastěji se věnoval biblickým tématům. Vytvořil sv. Vojtěcha a sv. Ludmilu pro baziliku sv. Václava na Smíchově, P. Marii s Ježíškem pro klášterní kostel v Želivi, náhrobky pro hřbitov na Vyšehradě i v rodném Humpolci. Vytvořil podobu mnohých významných osobností v bustách i reliéfech. Byli to A. Wagner, B. Němcová, Ž., S. Čech, E. Krásnohorská, J. Malát, F. Palacký a pro Pantheon Národního muzea i Božetěcha a Theodorika.

Jeho tvorba vyniká klidem, harmonií a vyvážeností. Obsahuje lyrické náboženské náměty prostoupené smutkem a melan-

cholií konce století i témata zabarvená sociálně. Čeněk Vosmík zemřel 11. 4. 1944 v Praze.

Franta Anýž – autor staroslovanského kříže

Ve spolupráci s architektem Josefem Fantou je autorem reliéfů křížové skupiny, která fakticky i ideově završuje Mohylu míru. Je to měděná sakrální skupina, tvořená elipsoidem jako zeměkouli se vsazeným skoro 10 metrů vysokým staroslovanským křížem se spojenými rameny. Ten symbolizuje Vykoupení. Křížová skupina je zdobená reliéfy Ukřižovaného, Panny Marie, evangelisty Jana, Boha Otce a hlavy Adamovy. Na opačné straně kříže je vyobrazen symbol Kristovy oběti – pták pelikán. Reliéfy křížové skupiny doplňují v glorirole kolem Spasitele slova žalmu „Pravda a soud – skutkové jeho“, jména čtyř evangelistů a slova staročeské liturgické písně „Hospodíne, pomiluj ny, Jezu Kriste, pomiluj ny“.

K o - volijec, cizelér, šperkař a podnikatel Franta Anýž se narodil 1. 2. 1876 ve Sv. Dobrotivé (Zaječov). V letech 1889–92 se vyučil v Komárovských železárnách a v letech 1892–99 pokračoval studiem na UMPRUM v Praze u C. Kloučka a E. Nováka. Získal stipendium pražského magistrátu a v roce 1900 podnikl studijní cestu do Německa a do Paříže na světovou výstavu. Spojil se s Prokopem Nováčkem a v roce 1900 založili „Umělecký ateliér pro průmyslové práce kovové“ v Praze II. Po jejich rozchodu měl v letech 1902–06 ateliér Na Moráni a od roku 1906 Na Senovážné ulici. V letech 1910–12 budoval slévárenský závod podle návrhu A. Engela v Holešovicích, pozdější Zúkov. Narukoval do I. světové války. Po návratu z ruské fronty se věnoval realizacím plastik významných sochařů. Už dříve spolupracoval s architekty J. Fantou, J. Kotěrou, A. Dryákem a K. Hilber-

tem. Anýžova vlastní tvůrčí práce zůstává nedocenená. Vyšel z Kloučkova dekorativního názoru a brzy si vytvořil vlastní florální secesní ornamentiku kaštanových plodů a listů, později bodlákovitých listů, plodů babyky a podobně. Aplikoval je na cizelovaných špercích s drahokamy, na stříbrném náčiní a nádobí, na bronzových stolních doplňcích i na knižních vazbách ve spolupráci s kuchařem Vsetečkou. Jeho práce byly často publikovány v Díle, Volných směrech, v Českém světě, v Klenotnických listech a dalších časopisech. Šperky dodával M. Kerschovi pro export do západočeských lázní. Jeho návrhy realizovaly i jiné firmy. Jeho firma byla rodinná, později akciová společnost s více než 200 zaměstnanci. Firma měla po roce 1910 i šperkařské oddělení.

Franta Anýž zemřel 8. 10. 1934 v Tatranské Poljance a po jeho smrti vedli firmu jeho dva synové.

František Kopecký

Dvě kulatá výročí herce Jaromíra Crhy

Jaromír Crha se narodil 4. ledna 1922 ve Tvarožné v domě č. 80 na Krhoně, který si většina starších občanů pamatuje jako dům rodiny Štosovy. Podle záznamu ve tvaroženské matrice jej 7. ledna pokřtil kooperátor tvaroženské farnosti František Kvasnička.

Jeho otcem byl František Crha, syn stejnojmenného tvaroženského domkáře, povoláním úředník v Královopolské strojírně. Matka Marie se narodila jako manželská dcera Josefa Straky, domkáře a tesaře v Šebrově a matky Marie, rozené Šindelářové. Kmotry byli František Marek, lesní dělník ze Šebrova a jeho manželka Barbora. Sňatek rodičů se uskutečnil 2. února 1920 ve Vranově.

Jaromír Crha absolvoval základní a měšťanskou školu a pak se vyučil slévačem. V kladenských železárnách prošel cestou od učně až po slévačského mistra. V roce 1945 vstoupil do KSČ.

Svoji hereckou kariéru začal v kladenském mládežnickém souboru Rotor a v pražském Divadle mladých pionýrů, které po válce pomáhal zakládat. Tam působil v letech 1945–1948. Poté přešel do Divadla mladých v Brně.

Od roku 1953 byl v angažmá v Horáckém divadle v Jihlavě. Toto divadlo pomáhal budovat i jako administrativní ředitel. V této funkci působil od 1. května 1953 a pak i v letech 1953/54. V následující sezóně v divadle zastával funkci administrativního správce a zároveň působil jako herec. Vytvořil přes sto šedesát pět divadelních postav.

Byl zvláštním hercem. Podle svědectví současníků na něm na první pohled zaujala jeho malá postava, neuvěřitelně stařená hlava a démonická tvář.

Jeho prvními rolemi v Jihlavě byly radní Matěj Šumbal ve Stroupežnického „Našich furiantech“s premiérou 26. června 1954 a Galileo Galilei v Brechtově „Život Galileiho“. Tato hra měla premiéru 28. dubna 1962.

Jeho největšími postavami byl Kostelník v Drdových „Dalskabátech“, krejčí Fiála ve Stroupežnického „Našich furiantech“, španělský král Filip II. v „Donu Carlosovi“, Jago v Shakespearově „Othellovi“, Shakespearův bohatý žid Šejlok v „Benátském kupci“, profesor v Čapkově „Loupežníkoví“, Willie Clark v Simonově hře „Vstupte“, titulní postava v Hansencleverově „Posledním dobrodružství barona Prášila“ a titulní postava „Krále Leara“.

Poslední Crhovou rolí v Horáckém divadle byla role lékaře ve hře Jiřího Men-

zela „Tři v tom“, která měla premiéru 3. října 1981.

Jaromír Crha na jevišti často vystupoval brigádnicky. Ztvárnil i řadu pohádkových postav ve hrách pro děti.

I přes zdravotní problém, kterým byla nedoslýchavost, patřil v jihlavském Horáckém divadle k nejpřednějším a nejdůležitějším hercům činohry. Zde je nutno dodat, že kvalitní naslouchátka v socialistickém Československu nebylo k sehnání a Crha jej složitě sháněl v zahraničí. Když jej sehnal, mival ho začesané ve zbytku rozčepýřených vlasů. Přístroj nefungoval dokonale a tak Crhovi pomáhalo i odezírání.

Filmoví režiséři si ho všimli až na přelomu 70. a 80. let. Hrál epizodní role starších mužů jako například děkana Kudláčka, kterého „vypeče“ bohémský baron Miloše Kopeckého v komedii „Náš dědek Josef“ z roku 1976. O rok později hrál kočího Antonína Kachlíka ve Vorlíčkově pohádce „Jak se budí princzny“ a staříka se psem v „Životopisném“ snímku režiséra Oty Kovala „Julek“, který byl natočen v roce 1979. Napsledy hrál ve filmu o tři roky později (1982) v Rážově dobrodružném snímku „Poslední propadne peklu“.

Životní roli mu nabídl televize. Režisér Jiří Sequens jej obsadil do známé hororové postavy šíleného otce Brůny, který sekerou zabije svoji manželku. Tu hrála Valé-

rie Kaplanová. V této roli také donutí syna v podání Josefa Kubička k sebevraždě, zapálí svůj dům, pokácí stromy a sám se zabije. To je obsahem 26. epizody s názvem „Studna“ v dodnes kontroverzním norma-

lizačním seriálu „30 případů majora Zemana“. Epizoda byla natočena podle námětu Jana Kováře a Jiřího Procházky. Crha se v ní sešel se známými herci Brabcem, Němcem, Mrkvíčkou, Rážem, Zounarem, Geprtovou, Velenem, Myslíkovou, Řandou a dalšími. Seriál byl natáčen v letech 1974–1979.

Režisér Jiří Sequens objevil Jaromíra Crhu do této role úplnou náhodou. Stalo se tak při natáčení jednoho z předchozích dílů zmíněného seriálu pod názvem „Pán ze Salcburku“, kdy se filmoval ovocný trh na jihlavském náměstí.

„Já ho chvíli okoukal a říkám si: Jéžíš, to je ale zajímavý typ“, vzpomínal později režisér. Charakteristické neklidné kývání vymyslel sám Crha. „On, jsa podivným člověkem už sám o sobě, se najednou začal kývat a mně se to strašně zalíbilo. A tak se kýval pořád“, dodával úspěšný režisér.

Odvysílání „Studny“ Crhu proslavilo a kolegové v divadle ho kývavým pohybem v předklonu i zdravili. Zpočátku to vnímal jako legraci, ale pak ho to zlobilo.

Jaromír Crha výjimečně spolupracoval

(Za ochotně poskytnuté podrobné informace (včetně fotografií) o Jaromíru Crhovi děkuji řediteli Horáckého divadla v Jihlavě panu Josefu Filovi a za matriční údaje naší matrikářce Dagmar Buchtové. Další prameny: <http://csfd.cz>. <http://www.ahaonline.cz>)

František Kopecký

Co se událo a co se chystá na Slavkovském bojišti?

8. srpna přijela do Slavkova delegace ruského města Možajsk, jehož předměstím je obec Borodino. Po ukončení vernisáže výstavy, zaměřené na letošní dvousté výročí bitvy u Borodina, podepsali zástupci obou měst Ing. Ivan Charvát a Dmitry Belanovič partnerskou smlouvu. Návštěvu doprovázel i generální konzul Ruska v Brně Andrej Šaraškin.

s rozhlasem a s televizními studií. Účinkoval například v inscenaci „Přebytečná pravda“.

Pracoval ve stranických a odborářských funkcích a v okresním výboru Mírové rady. V roce 1980 byl oceněn titulem „Zasloužilý pracovník kultury“ a v roce 1982 mu prezident republiky udělil státní vyznamenání „Za obětavou práci pro socialismus“.

U diváků byl známý více svým obličejem než jménem. Tvaroženský rodák a přední herec Horáckého divadla v Jihlavě Jaromír Crha zemřel po dlouhé a těžké nemoci 30. listopadu 1982 v Jihlavě. Bylo mu pouhých šedesát let. Rozloučení se zesnulým se konalo 7. prosince 1982 ve foyeru Horáckého divadla.

Zprávu o úmrtí Jaromíra Crhy přinesly deníky Rovnost, Zemědělské noviny, Svobodné Slovo, Jiskra a Lidová demokracie.

Jeho sestra Marie, narozená v roce 1925, byla také herečkou a hrála v letech 1955–1984 rovněž v Horáckém divadle v Jihlavě.

11. a 12. srpna se ve Slavkově uskutečnil program tradičních Napoleonských dnů. 10. srpna mu předcházel koncert v hlavním sále slavkovského zámku, konaný pod záštitou generálního konzula Ruska v Brně Andreje Šaraškina. Mimo Slavkov byla v rámci těchto Napoleonských dnů odhalena pamětní deska obětem bitvy u Slavkova u hlavního vchodu

do sokolnického zámku a v Telnici se již podruhé uskutečnila malá bitevní ukáзка.

19. srpna se v přednáškovém sále Mohyly míru uskutečnila beseda s kronikářem Tvarožné Františkem Kopeckým na téma „Slavkovské bojiště“ a přednáška vedoucího památníku Mgr. Josefa Večeří „Proměny expozice památníku Mohyly míru v čase“. Následovala mše svatá v kapli Mohyly. Vše připomenulo sté výročí dostavění Mohyly míru. Pořadatelé byla obec Práce a Muzeum Brněnska.

23. září na Mohyle míru vystoupil pěvecký sbor Sudaruška s ukrajinskými a ruskými písněmi.

207. výročí bitvy u Slavkova se uskuteční v termínu 30. 11.–2. 12. 2012 s tradičním programem.

Ve čtvrtek bude ve slavkovském kostele Vzkříšení Páně sloužena zádušní mše za oběti bitvy a po mši se na zámku koná **koncert**. Pořádá Obecně prospěšná společnost Mohyla míru – Austerlitz.

V pátek 30. listopadu se uskuteční **pietní akty v obcích a městech slavkovského bojiště**. V Křenovicích bude opět **polní ležení** v obecní hospodě a v 19 hodin vyrazí pochod vojáků s **pochodněmi** na pietní akt k pomníčkům na Zlatou horu.

Na Žuráni budou 30. listopadu příčiněním obce Podolí zapáleny **ohně** v 17:30 hodin a **Jiřikovické ohně** v Jiřikovcích v 18 hodin.

Ve Šlapanicích můžete v sobotu 1. prosince od 8 do 11 hodin na Orlovně nakupovat i prodávat na **burze militárií**.

V Křenovicích se v sobotu 1. prosince v 11 hodin uskuteční průvod a **malý pietní akt** u Božích muk a v neděli v 9 hodin **nástup jednotek** se salvou u pomníku generála Kutuzova.

Rekonstrukci bitvy pod Santonem můžete shlédnout v sobotu 1. prosince ve 14 hodin. Večer v 19:30 hodin následuje **defilé vojáků** a **ohňostroj** na slavkovském náměstí.

Hlavní a závěrečný **pietní akt se koná na Mohyle míru** v neděli 2. prosince v 10.30 hodin. Ve 14 hodin se u Boží muky pod Starými Vinohrady uskuteční **pobožnost za padlé**. Pořádá obec Blažovice.

Co výročí předchází? Sraz účastníků **III. ročníku pochodu slavkovským bojištěm** je v sobotu 24. listopadu na horním nádraží v Křenovicích, odkud odjedou vlakem v 7,54 hodin do Újezda u Brna. Následuje pochod přes Mohylu míru a Zbýšov do Křenovic. Trasa měří asi 13 kilometrů. Pochod pořádá skupina historického šermu Buhurt Křenovice.

Další informace

V minulých číslech Tvaroženského zpravodaje jsem citoval zprávy o naší obci, uveřejněné na počátku minulého století v katolickém listu Hlas. Některé zprávy jsem neuveřejnil, protože jsou psány dosti konfrontačním tónem.

V dalších číslech v roce 2013 ocituji několik zpráv o Tvarožné, které uveřejnil list Den. Jsou z roku 1913. Příští rok to tedy bude sto roků. Některé jsou psány také velmi ostrým tónem. Zveřejním tedy jen zprávy o obecních volbách, o primici P. Theodora Kalába a o blahopřání P. Miloslavu Simonidesovi ke dvacetipětletému kněžskému jubileu.

Projekt Společná minulost, společná budoucnost

Počátkem července se ZŠ Pozoříce připojila k úspěšným evropským organizacím, kterým se podařilo získat pro své projekty podporu z programu EU Mládež v akci. Program finančně podporuje neformální skupiny mladých lidí do 30 let z různých evropských zemí, pomáhá jim setkávat se, navazovat kontakty a spolupracovat na nadnárodní úrovni.

Náš projekt s názvem Společná minulost, *společná budoucnost* je zaměřen

V sobotu 24. listopadu v 15 hodin se na Mohyle míru koná **vernisáž výstavy** ke dvoustému výročí bitvy u Borodina. Vernisáž doprovodí vystoupení sopránistky Tány Janošové. V úterý 27. listopadu můžete na vyškovském náměstí v době od 17.30 do 18.15 hodin vidět dobovou ukázkou **Vyškov v roce 1805**. Koná se v rámci tradičního pochodu 4. kolony a akci doprovází výstava v Turistickém a informačním centru města Vyškova a v Muzeu Vyškovska.

*František Kopecký,
kronikář obce*

V roce 2013 si připomeneme kulaté výročí narození významné osobnosti druhé poloviny 19. století katolického faráře a spisovatele, Kukátkáře P. Václava Kosmáka (*5. 9. 1843) stejně jako kulaté výročí jeho odchodu z Tvarožné. Připomeneme si i půlkulaté výročí jeho úmrtí (+15. 3. 1898) a výročí postavení jeho pomníku u kostela (1923), jehož autorem je sochař František Fabiánek.

Na příští rok také připadá osmdesáté výročí založení tvaroženské organizované kopané.

*František Kopecký,
kronikář obce*

na mezinárodní výměnu mládeže. Našimi spolupracovníky se stala partnerská slovenská ZŠ v Ivanke pri Dunaji. Nejedná se o klasickou výměnu školních tříd. Každá škola vyše neformální skupinu dětí z různých tříd ve věku 13–15 let. Tyto skupiny budou po dobu 9 dní společně pracovat na projektu, který jim rozšíří kulturní obzory, podpoří týmovou práci a naučí je efektivně komunikovat a dosáhnout vyčleněného cíle.

Náplní projektu je především hlubší poznání obou kultur. Ačkoli byly ČR a SR dlouho společným státem, dnešní generace dětí již o svých sousedech mnoho neví. V průběhu projektu si navzájem představí osobnosti současné i minulé kulturní scény v oblastech populární hudby a filmu. Dále porovnají češtinu a slovenštinu, vyzkoušejí si různé formy komunikace. Setkají se s lidmi, kteří žijí a pracují v obou zemích a mohou poskytnout informace o vzájemném soužití.

Program je nastaven neformálně, nejedná se o přednášky nebo klasickou výuku. Děti se budou učit prostřednictvím skupinové práce, her, besed a dílen. Nebude chybět ani prostor pro výtvarnou činnost, sport a volnočasové aktivity. Díky tomu by si děti měly odnést nové sociální a interkulturní dovednosti, dále schopnost pracovat s informacemi, prezentovat své názory a výsledky práce. Mimo to by se měly dobře bavit a navazovat nová přátelství, která nebudou omezena hranicemi.

Mgr. et Mgr. Marta Holbová

Celková dotace na tento projekt je po schválení Národním institutem dětí a mládeže 8.416 EUR, což je více než 210.000 Kč. Velmi děkuji paní učitelce Martě Holbové za práci na tomto projektu a přeji všem účastníkům, aby pro ně setkání se slovenskými žáky bylo velkým přínosem.

Jan Dudek, ředitel školy

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Školní poradenské centrum Čtyřlístek oslavilo šest měsíců úspěšného fungování

V říjnu uběhlo právě osm měsíců, co začaly děti, jejich rodiče a vyučující využívat služeb Školního poradenského centra Čtyřlístek při ZŠ Pozoříce. Během tohoto období se psychologka, speciální pedagožky i pedagogické asistentky seznámily s žáky škol v Pozořicích i v okolních obcích. Nabídl jim služby poradenského pracoviště, mezi které patří logopedická a psychologická péče, reedukační skupinky pro děti s SPU, skupinky pro zvědavé děti, péče o žáky s mentálním i tělesným

postížením a mnoho dalších. Tuto novou nabídku školy přijali rodiče s nadšením, a tak během krátké doby kontaktovalo odborníky již 68 žáků. Úspěšné byly také kurzy pro předškoláky, které navštěvovalo 26 dětí. Všechny tyto aktivity bylo možné realizovat také díky velkému množství nově zakoupených pomůcek.

Od září nás čeká další etapa v nově vzniklé Základní škole a mateřské škole Pozoříce, p.o., během které navážeme na práci s dětmi, žáky i jejich rodiči. Všich-

DIVADLO STODOLA

bláznivou komedii

NA SPRÁVNÉ ADRESE

Třeskutá a bláznivá komedie
z devadesátých let 20. století
o tom, jak se dá na novinový
inzerát pořídít cokoliv,
a nejen čajník.....

Hra plná omylů,
polonahých těl
a smíchu.

hrají:

Ivona Šťastná
Ondřej Buchta
Gabriela Buchtová/Klára Havránková
Jan Štěpánek
Mirka Práchynská
Pavel Melkes
Blanka Plotěná/Tereza Hašková
Martin Beneš/Marek Cibulka

sobota 24. listopadu 19:30

KD KOSMÁK TVAROŽNÁ

WWW.DIVADLOSTODOLA.CZ

ni se mohou těšit mimo jiné na akci Setkání s přírodou, exkurze s tematikou životního prostředí, kurzy pro předškoláky, kurz Chytré hlavičky nebo na vydání příručky pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Tento projekt je financován z Evropského sociálního fondu a státního roz-

počtu České republiky. Z tohoto důvodu jsou služby poskytovány zcela zdarma.

Přijďte si i vy prohlédnout prostředí poradenského pracoviště a využít služeb našich odborníků. Budeme se těšit na spolupráci.

*Mgr. Kamila Vaňková,
manažerka projektu*

Novinky na Základní škole v Pozořicích

Nový školní rok je již v plném proudu a proto nám dovoluňte, abychom čtenáře seznámili s některými novinkami, které můžete vidět na naší škole.

Zásluhou pana starosty Červenky byla během prázdnin schválena dotace z Fondu životního prostředí na výměnu oken, zateplení budovy a výměnu otopného systému. V příštím kalendářním roce tak čeká naši školu velká rekonstrukce. K drobným stavebním úpravám docházelo ale i během těchto prázdnin. Byly kompletně zrekonstruovány tři kmenové učebny a také celá chodba ve II. patře. Přes léto řemeslníci vymalovali prostory školní kuchyně a také některé třídy ve škole. Pro lepší komunikaci v rámci školy jsme pořídili nový školní rozhlas, který budou moci využívat i děti v mediálním kroužku. Podařilo se nainstalovat i nový server a výrazně se zrychlilo (cca 4x) připojení k internetu. Teď tedy již snad nic nebrání vytvoření elektronické žákovské knížky pro

žáky a jejich rodiče. Žáci také jistě přivítají nové lavičky v prostorách šaten.

Počet dětí na naší škole se zvýšil o 28 žáků. Téměř všechny děti pátých tříd z okolních spádových škol jsou od září našimi žáky. Děkujeme Vám za důvěru.

Ve velmi brzké době budeme ve škole instalovat dvě nové interaktivní tabule a vytvoříme novou jazykovou učebnu. Peníze na nákup těchto pomůcek budou čerpány z již probíhajících evropských projektů.

Podařilo se nám rozšířit i počty zájmových kroužků. Nově nabízíme například výuku francouzského jazyka a mnohé další. Připravujeme i prázdninový pobyt s výukou lyžování či snowboardingu v době jarních prázdnin pro děti i jejich rodiče. Bližší informace a přihlášky můžete najít na našich webových stránkách – www.zsposzorice.cz.

*PhDr. Jan Dudek
ředitel školy*

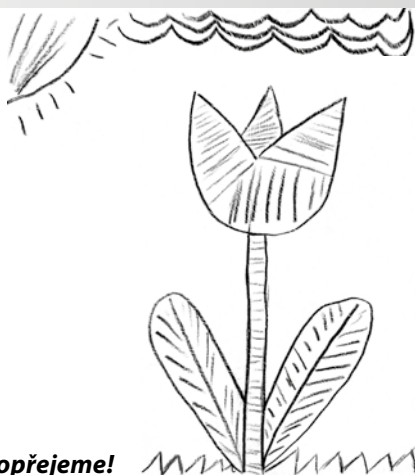
Uzávěrka příštího čísla

Uzávěrka pro doručení příspěvků do příštího čísla je 8. ledna 2013. Žádáme o její dodržení. Svoje příspěvky zasílejte v elektronické podobě na adresy, uvedené v tiráži. V doručených příspěvcích si vyhrazujeme právo provedení úprav pravopisu a rozsahu příspěvků.

Naši jubilanti

listopad–prosinec 2012

- 75 let** Daněk Karel, Tvarožná 208
Kyvíř Jindřich, Tvarožná 175
- 70 let** Šubrtová Anna, Tvarožná 245
- 65 let** Galová Jitka, Tvarožná 276
Pokorný Jan, Tvarožná 187
- 60 let** Buchtová Dagmar, Tvarožná 264
Paulík Karel, Tvarožná 330
Vojta Ivo, Tvarožná 50
- 50 let** Kachlíř Karel, Tvarožná 297

Všem jubilantům blahopřejeme!

REKLAMA

Kamenictví Šafránek Slavkov u Brna

nabízí

veškeré renovace pomníků

- **pomníky z přírodního kamene**
- **zákrutové desky**
- **vázy a svítilny**
- **obnova a přisekávky nápisů**
- **bronzové doplňky a písmo**
- **ochranné nátěry**
- **broušení**

tel.: 731 572 240

Tvaroženský zpravodaj

vydává Obec Tvarožná, vychází 1x za dva měsíce, v nákladu 320 výtisků
datum vydání 20. 11. 2012, evidenční číslo: MK ČR E 10094, IČ: 002 82 731
kontakt – tel.: 544 226 101, e-mail: obec@tvarozna.cz, web: www.tvarozna.cz
příspěvky můžete zasílat i na: zpravodaj@jpk-design.cz

Branný závod mladých hasičů, 13. října 2012

Základní škola na výletě

Kostel sv. Mikuláše